مراد از «کلمة» و «کلمات» در قرآن کریم

تدوین نگاشتی اصالً کاری به معنا ندارد. من اینطور به ذهنم می‌آید، چون مباحثه است می‌گویم ات روی آن تأمل کنید. در آیات شریفه و در لسان قرآن کریم «کلمه» زیاد به کار می‌رود. شما از اتکاز خودتان ببینید که از این کلمه چه چیزی به ذهنتان می‌آید. «قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا»[1] «وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِن بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَّا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ»[2] به چه معنا است؟ «كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا»[3] «إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَىٰ مَرْيَمَ»[4]. این اطلاق «کلمه» به چه معنا است؟ مفسرین اقوالی را گفته اند ولی تازه نگاه نکرده‌ام. ولی فعلاً می‌خواهم به‌عنوان چیزی که روشن است، بگویم تا به‌دنبال آن برویم.

من به این صورت عرض می‌کنم که در اینجا خیلی بعید است که «کلمات» را بر مصحف شریف حمل کنند. چرا؟ چون یک ظرف حبری را جلوی خودتان می‌گذارید و مصحف را می‌نویسید. تمام می‌شود. یعنی چه که اگر اقیانوس هم بیاید نمی‌تواند «کلمات الله» را بنویسند؟ اینجا ظاهر در این است که «کلمه» یک کلمه تکوینی است. یعنی کسانی که در دستگاه تکوین الهی نقش ایفاء می‌کنند. «مَّا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ»؛ تمام نمی‌شود. اگر قرآن بخواهد این «کلمات الله»ی که «لاتنفد» است تدوین کند، به چه صورت باید تدوین کند؟ این کلمات از سنخ شیء و وجود هستند؟ یا از سنخ معنا هستند؟ حضرت عیسی شخص هستند که «کلمته» است؟ یا یک معنایی است؟ کدام است؟ شخص هستند. «کلمة الله» و «کلمات الله» اگر کلمات تکوینی هستند، خدای متعال می‌خواهد این کلمات را در کتاب خودش تدوین کند. چطور تدوین می‌کند؟ «وَمَا تَسْقُطُ مِن وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ»[5] آیه دیگر راجع به کتاب مبین بود.

شاگرد: «مَا لِهَٰذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا»[6]؟

استاد: نه، آن برای نامه اعمال است.

شاگرد2: «وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ»[7]

استاد: نه، جایی که می‌گوید هیچ صغیر و کبیری را ترک نکردیم و همه چیز در آن هست. در ریشه مغاردہ است. امروز برای من آدرسی از سایتی را فرستادند؛ «tafsir.app». سایت خیلی خوبی است. از چیزهای خیلی خوب این سایت در بخش جستوجوی آن است. خیلی جالب است. یادتان باشد. هر جور جستوجوی نوعی را می‌خواهید به شما می‌دهد. مثلاً می‌گویید هر چه اسم فاعل در قرآن هست را برای من بیاور. هر چه فلان حرف هست را برای من بیاور. این دکمه خیلی جالب است. مثلاً هرچه حال در

قرآن هست را برای من بیاور. هر چه موصوف و صفت است برای من بیاور. مفصل هم هست؛ انواع و اقسام جست و جوها را دارد.

تدوین نگاشتی را عرض می‌کردم. روی آن تأمل کنید. بر فرض و تصور، اگر خدای متعال منظورش از «ما نفدت کلمات اللّه»، اشیاء و کلمات تکوینی باشد؛ تکوین هم به‌معنای وسیع آن منظور باشد که نفس الامر است. خدای متعال می‌خواهد کل علم خودش و کل این کلماتش را تدوین کند. تدوین معنایی؟! تدوین معنایی که برای مفاهمه با بشر است. خودش می‌خواهد برای انبیاء و اوصیاء تدوین کند. در جلسه قبل حدیث «الحقائق للانبیاء»[8] را عرض کردم.

---

[1] الکهف ۱۰۹

[2] لقمان ۲۷

[3] التوبه ۴۰

[4] النساء ۱۷۱

[5] الانعام ۵۹

[6] الکهف ۴۹

[7] النمل ۷۵

[8] بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار علیهم السلام , جلد۸۹ , صفحه۱۰۳؛ «قَالَ وَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: كِتَابُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى أَرْبَعَةِ أَشْيَاءَ عَلَى الْعِبَارَةِ وَ الْإِشَارَةِ وَ اللَّطَائِفِ وَ الْحَقَائِقِ فَالْعِبَارَةُ لِلْعَوَامِّ وَ الْإِشَارَةُ لِلْخَوَاصِّ وَ اللَّطَائِفُ لِلْأَوْلِيَاءِ وَ الْحَقَائِقُ لِلْأَنْبِيَاءِ».

بازبینی #2
ایجاد شده 13 ژوئن 2024 12:55:29 توسط ... .
به روزرسانی شده 18 ژوئن 2024 11:49:25 توسط ... .